

SVERIGES KRISTNA RÅD
YTTRANDE
2010-08-13
Skolverket
Alströmergatan 12
106 20 Stockholm

Sveriges Kristna Råd har valt att yttra sig över slutremissen om ämnet *Religionskunskap för gymnasieskolan*. Sveriges Kristna Råd (SKR) består av 28 medlemskyrkor och 1 observatör (Adventistsamfundet). Dessa 29 kyrkor representerar tillsammans praktiskt taget alla kristna kyrkor och samfund i Sverige.

Tidigare har Sveriges Kristna råd bjudits in till att ge ett remissvar på ny kursplan i Religionskunskap för grundskolan och motsvarande skolformer. När det gäller remissrunda för gymnasieskolan har ingen kontakt tagits med SKR, vilket förvånar oss.

Sammanfattning

SKR ifrågasätter i slutremissens inledning den distanserade hållningen till ämnet religion. Vi tror att det är viktigt för unga människor att reflektera över både sin egen och andras religion och föreställningsvärld. I texten framställs allt för ofta religion som upphov till problem, konflikter och förvaltare av gamla föreställningar – inte minst när det gäller uppfattningar av vad som utgör tro och vetande. Ur ett MR perspektiv är det också viktigt att religiös tillhörighet ses som lika självklar som icke tillhörighet. I ämnet Religionskunskap bör Kristen tro och tradition inta samma särställning som Svensk historia har i ämnet Historia.

Inkluderade eller exkluderande

Skolan har som en av sina viktiga uppgifter att förhålla sig på rätt distans till alla sina ämnen. Undervisningen skall å ena sidan förhålla sig objektiv till ämnenas innehåll och å andra sidan väcka intresse och engagemang för det man undervisar om. I det föreliggande förslaget till ny kursplan för religionskunskap finns flera skrivningar som snarare tycks avse att skapa distans till ämnets innehåll än förtrogenhet och intresse.

I förslaget finns en ton av att religion i första hand handlar om andra. Detta tar sig bland annat uttryck i skrivningar som *"Det handlar om hur religioner och livsåskådningar kommer till uttryck i ord och handlingar, samt hur människor formulerar och förhåller sig till etiska uttryck."* Genom att i exemplet ovan skriva 'människan' istället för 'människor' blir språket mer inkluderande.

Ett faktum som kursplanens författare inte tycks räkna med är att många av skolans elever redan har en religiös tillhörighet. Ur ett MR-perspektiv är det en viktig aspekt. Till kraven på en objektiv hållning i detta ämne bör därför höras att undervisningen präglas av en inkluderande ton där religiös tillhörighet ses som lika självklar och accepterad som avståndstagande från religion. I skolans demokratiska uppgift ingår att värna de mänskliga rättigheterna; det är värt att påminna om att barns rätt till religion och andlighet är en av de mänskliga rättigheterna, och omnämns även i Barnkonventionen, främst i artikel 27.

Det är därför viktigt att religionsämnet intar en hållning att religion är något som gäller många och inte bara några få, i synnerhet om vi vill spegla ämnet utifrån en global kontext.

Tro och vetande

I förslaget till ny aktuell kursplan finns det några skrivningar som känns mycket inaktuella. Det handlar om att eleven ska "utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationen mellan religion och vetenskap kan tolkas och uppfattas". Denna formulering känns väldigt förlegad och tar ett långt steg tillbaka till den religionsdebatt som präglade Sverige under 1950-1960 talet. Att på detta sätt förknippa religiösa föreställningar med en gammal skrockfull värld är både otidsenligt och orättvist

som ett försök att beskriva religionen och den religiösa människan. Den riskerar att motverka ämnets syfte, att skapa öppenhet kring människors tro och livsåskådning. Vi kan inte tolka det på annat sätt än att man menar att tro och vetande är motsatser som man har att välja mellan. Vi förstår heller inte vad man menar att eleverna skall utveckla sitt kritiska tänkande just inom detta område av religionskunskapen. Vi välkomnar kritiskt tänkande i skolan – men varför endast kring denna fråga. Om man ska hjälpa eleverna till ett kritiskt förhållningssätt bör detta väl tillämpas på alla livsåskådningar och självklart genomsyra all undervisning.

Religion och existentiella frågor

I förslaget finns en skrivning om att ”undervisningen ska ge eleverna möjlighet att analysera hur religion kan förhålla sig till exempelvis etnicitet, kön, sexualitet och klass.”

Liksom i vårt svar på grundskolans kursplan för detta ämne vill vi framhålla att det finns fler viktiga frågor att belysa, t ex klimatet som är en framtidsfråga för alla på jorden. Det vore då självklart att ta upp ett begrepp som skapelseansvar utifrån de olika religiösa traditionerna. Andra sådana för religioner centrala frågor handlar om livets mening, relationer, skuld, ansvar och hur människan förhåller sig till sin egen otillräcklighet.

Religion och samhälle.

Religion, samhälle och människa är intimt förbundna med varandra genom hela historien. Religioner har på många sätt varit med och format samhället, många av de institutioner som vi idag ser som självklara i det svenska samhället har initierats av kyrkan. Dagens skola, socialtjänstens arbete och sjukvården har på många håll i världen startats av människor just utifrån deras kristna tro.

I andra delar av världen har de olika religionerna haft och har motsvarande inverkan.

Religiösa argument används ibland för att driva på konflikter och krig, men det är också viktigt att lyfta fram hur de olika religionerna deltagit och deltar aktivt i freds och försoningsprocesser runt om i världen.

Kyrkor och samfund tar också initiativ till samtal och dialog kring problem som egentligen inte religionen kan anses ha skapat. Ex i Sverige kring olika flyktingfrågor.

Det görs idag omfattande försök till möten mellan religioner – religionsdialog, där grundläggande religiösa perspektiv som fred och försoning är centrala. En del av religionsämnet bör därför vara att visa hur religioner påverkar samhällsutvecklingen både förr och nu. För att förstå det svenska samhället i historia och nutid liksom kulturen i detta land är det av central betydelse att ämnet meddelar grundläggande kunskaper om kristen tro och kultur.

Centralt innehåll.

När det gäller *centralt innehåll* är detta ju relaterat till den inledande syftesskrivningen och här önskar vi att de ändringar som vi föreslår skall få konsekvenser även i innehållsskrivningen.

Vi vill dock avslutningsvis påpeka att den allmänna skrivningen ”världsreligioner” givetvis inkluderar även kristendom, men samtidigt är det en skrivning som tonar ner den religion som tydligast präglar vår kultur och kontext här i Sverige. Det kan tyckas inkluderande och rättvist att inte låta någon religion ha en särställning, men inte hanterar vi väl exempelvis historieämnet på det sättet i skolan? Att vi idag lever i en mångkulturell miljö är något som vi bejakar och välkomnar! Samtidigt tror vi att en förtrogenhet med, och en trygg förankring i, den egna kontexten är en förutsättning för att göra oss trygga i mötet med kulturer som är nya för vårt eget sammanhang.

Sundbyberg dag som ovan

Sven-Bernhard Fast
Generalsekreterare
Sveriges Kristna Råd